

1. Rapport Waterwetgeving en implementatie in gebiedsgericht beleid

In het juridisch onderzoek voor de waterwetgeving zijn oplossingen gezocht voor drie belemmeringen, zie het Pfl-rapport “Belemmeringen in wet- en regelgeving voor natuurinclusieve landbouw en bij aanleg nieuwe natuur” d.d. november 2021.

- A. Gefaseerd uitbaggeren van watergangen is niet overal toegestaan.
- B. De ontvangstplicht voor specie afkomstig van het uitbaggeren van watergangen.
- C. Conflict vernatting landbouwgrond en peilbesluit

De onderzoeksresultaten van de waterwetgeving konden in het tijdsbestek niet worden voorgelegd aan de provincies. Daardoor zijn er geen interviewresultaten met betrekking tot de effecten in gebiedsgericht beleid beschikbaar.

A: Gefaseerd uitbaggeren van watergangen is niet overal toegestaan

Probleem: Natuurinclusieve boeren willen natuur in sloten en op slootkanten behouden en zorgen voor voldoende waterafvoer, echter op diverse plaatsen is gefaseerd baggeren conform de keur van het waterschap niet toegestaan

Oplossing A: In het interview met mw. I. Baltus en dhr. A. Krijgsman van de Unie van Waterschappen zijn de volgende oplossingen aangedragen:

De wens om mogen overgaan tot gefaseerd baggeren hoeft niet juridisch worden opgelost.

Waterschappen kunnen beleidsmatig een versoepeling vastleggen voor boeren die natuurinclusief willen werken. Daar is beleidsruimte voor. Het moet dan wel in het 6-jaarlijks vast te stellen waterbeheerprogramma of: in een specifiek beleidskader voor uitbaggeren van watergangen worden vastgelegd. Specifieke beleidskaders zoals voor het uitbaggeren van watergangen zijn eenvoudiger en veel sneller aan te passen.

De waterschappen werken aan een nieuwe modelverordening voor de Keur van de waterschappen voor; daarin zal aandacht besteed worden aan de wens om natuurinclusief te boeren.

Daarnaast hebben waterschappen de mogelijkheid om specifieke stimuleringsmaatregelen in te stellen ten gunste van natuurinclusief beheer van watergangen Ook dit zal worden opgenomen in het in vernieuwde model voor de Keur van de waterschappen.

Waterschappen streven naar een goede ecologische chemische toestand van wateren die onder hun verantwoordelijkheid vallen en staan in het algemeen positief tegenover maatregelen – zoals natuurinclusief beheerde randen van waterlopen - die daar aan bijdragen.

B: De ontvangstplicht voor specie afkomstig van het uitbaggeren van watergangen

Probleem: Als de grond naast een watergang verschaald wordt in het kader van herontwikkeling van natuurwaarden, vormt de ontvangstplicht voor specie afkomstig van het uitbaggeren van watergangen (conform artikel 5.23 van de Waterwet; nu echter onderdeel van de BAL in het kader van de Omgevingswet) een probleem voor de natuurinclusieve boer.

Oplossing B: In de onlangs in werking getreden Omgevingswet is er een oplossing gecreëerd: de uit de watergang afkomstige baggerspecie mag in een zone van 10 km rondom de watergang toegepast worden, bijvoorbeeld om gronden op te hogen. Het waterschap kan dus besluiten geen gebruik te maken van de ontvangstplicht en om de bagger af te voeren. Dit zal wellicht een financieel probleem opleveren: wie betaalt de transportkosten? Juridisch is er echter niet meer persé een probleem.

De waterschappen zullen wel beleidsmatig moeten vastleggen dat van de 10 km-zone gebruik gemaakt mag worden. De 10 km-zone wordt nu vooral ingesteld als er grote hoeveelheden baggerspecie vrijkomen waardoor men niet met ontvangstplicht uit de voeten komt.

C: Conflict vernatting landbouwgrond en peilbesluit

Probleem: Vernatting van landbouwgrond ten behoeve van natuur is vaak in strijd met peilbesluit waterschap.

Oplossing C: Afwijken van peilbesluiten is mogelijk. Peilbesluiten vallen buiten de keur; het zijn separaat genomen besluiten. Er zijn doorgaans talloze peilen per waterschap. De waterschappen proberen daarbij rekening te houden met een veelheid aan vaak tegenstrijdige, met elkaar conflicterende belangen. Doorgaans krijgt een goede doorloop van het water de hoogste prioriteit. Aan behoud of herstel van natuurwaarden wordt in het algemeen iets minder belang toegekend. Binnen peilbesluiten bestaan echter mogelijkheden voor afwijkende peilbesluiten voor specifieke deelgebieden. Dit moet worden vastgelegd worden als een specifieke afwijking binnen de uitvoerings sfeer van een peilbesluit.

Er zijn dus nu reeds juridische mogelijkheden om ten behoeve van natuurgericht grondgebruik een afwijkend peil in een peil besluit vast te stellen en in te stellen.

Stappenplan A, B en C:

Stap 1: Consultatie van alle 21 waterschappen aangaande de voorstellen en verzoek om aan te geven welke regionale differentiatie nodig is voor – globaal gesproken –

- Noord-Nederland (met name: Friesland en Groningen),
- Oost-Nederland (ongeveer: Drenthe, Overijssel en Gelderland),
- West-Nederland (Utrecht, Noord- en Zuid-Holland en Zeeland) en
- Zuid-Nederland (grotweg: Noord-Brabant en Limburg).

Een andere indeling van de waterschappen zou kunnen uitgaan van de meest algemene bodemsoort in de waterschappen: zand, klei, veen. Gewoonlijk wordt door de Unie van Waterschappen (UvW) echter de indeling in een noordelijke, zuidelijke, westelijke en oostelijke regio gehanteerd.

Stap 2: Uitwerking van een voorstel voor gebiedsgerichte d.w.z. naar de onderscheiden regio's toe gedifferentieerde implementatie van de aanpak ten aanzien van gefaseerd baggeren, afvoer van baggerspecie en natuurgerichte peilbesluiten

Stap 3: Presentatie van het voorstel in de ambtelijke UvW-werkgroep Waterketens en Emissies. Hierin is ongeveer de helft van de 21 waterschappen vertegenwoordigd. In ieder geval zijn alle 4 (N,Z,W,O) regio's vertegenwoordigd.

In overleg met de werkgroep kan vervolgens een concept sectorstandpunt van de UvW worden geformuleerd.

Stap 4: Ambtelijke consultatie van de provincies – de afdelingen Natuur en Water - over het concept sectorstandpunt. Doel: nagaan of er wellicht strijdigheden zijn met provinciaal beleid ten aanzien van natuur en water.

Stap 5: Verwerking van de reacties van de UvW-werkgroep Waterketens en Emissies en van de provincies.

Stap 6: Bespreking en na enige aanpassingen: vaststelling van het concept sectorstandpunt in de bestuurlijke UvW-commissie Waterketens en Emissies.

Stap 7: Behandeling van het vastgestelde sectorstandpunt in de besturen van de 21 waterschappen en start van de daadwerkelijke implementatie.

Relatie tot Europeesrechtelijke verplichtingen:

De geraadpleegde juristen van de Unie van Waterschappen zagen geen strijdigheden met Europeesrechtelijke verplichtingen in het kader van VHR, NHV, KRW, Green Deal, EU Biodiversity Strategy

Resultaten interviews met provincies:

Niet van toepassing.

Kanttekening: Gezien het gegeven dat het bij dit onderdeel gaat om bevoegdheden van de waterschappen en de geïnterviewde juristen van de Unie van Waterschappen aangaven dat er juridisch gezien duidelijke mogelijkheden zijn om een en ander per waterschap gebiedsgericht toe te passen lijken er geen beletselen voor de inzet van de oplossingen in gebiedsgerichte projecten.